

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 20.7.2012 г.
COM(2012) 407 final

2012/0199 (COD)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**за установяване на действие на Съюза в подкрепа на инициативата „Европейски
столици на културата“ за периода 2020—2033 г.**

{SWD(2012) 226 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

Инициативата „Европейски столици на културата“ беше създадена през 1985 г. като междуправителствена инициатива. Тя беше официално преобразувана в действие на Европейския съюз през 1999 г. с цел повишаване на нейната ефикасност. Бяха установени нови критерии и процедури за подбор, беше съставен хронологичен списък на държавите членки, указващ реда, в който получават правото да бъдат домакини на събитието, и беше създадена Европейска група от независими експерти, които да оценяват заявленията (Решение № 1419/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 25 май 1999 г. за установяване на действията на Общността за събитието „Европейска столица на културата“ за годините от 2005 до 2019). През 2006 г. разпоредбите бяха актуализирани с оглед на по-нататъшното увеличаване на ефикасността на инициативата чрез стимулиране на надпреварата между градовете и на качеството на кандидатурите. С новите разпоредби бяха въведени и различни мерки за подпомагане на градовете при подготовката, включително процес на мониторинг (Решение № 1622/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 2006 г. за установяване на действията на Общността „Европейска столица на културата“ за годините 2007—2019).

Срокът на действие на Решение № 1622/2006/ЕО изтича през 2019 г. Съревнованието за званието понастоящем започва шест години преди събитието, за да се даде на градовете достатъчно време да се подготвят преди началото на съответната година. Поради това новото правно основание за продължаване на инициативата „Европейски столици на културата“ следва да бъде прието през 2013 г., за да се гарантира плавния преход през 2020 г.

2. ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА

Работата на Комисията по предложението за „Европейските столици на културата“ за периода след 2019 г. взе предвид заключенията от множество източници.

От 2007 г. Комисията организира изготвяне на външна и независима оценка на всяка европейска столица на културата. Досега са изготвени оценки на европейските столици на културата от периода 2007—2010 г., а оценката за 2011 г. се провежда понастоящем. По-рано в рамките на един доклад бяха подложени на външна оценка европейските столици на културата за периода 1995—2004 г. Комисията поръча и оценка на процедурите на подбор и мониторинг, въведени с Решение № 1622/2006/ЕО.

Между 27 октомври 2010 г. и 12 януари 2011 г. бе проведена онлайн консултация, при което бяха получени 212 отговора. Онлайн консултацията бе последвана от публично заседание, което се състоя в Брюксел на 2 март 2011 г. и на което присъстваха над 200 души, сред които много представители на публични органи и организации.

Значителен принос в обсъждането на бъдещето на инициативата „Европейски столици на културата“ имаха докладът, приет по собствена инициатива от Комитета на регионите през февруари 2012 г., а също и организираната през март 2010 г. в Брюксел

конференция, посветена на 25-та годишнина на Европейските столици на културата, на която присъстваха представители на повече от 50 предишни, настоящи и бъдещи столици на културата и градове кандидати и над 500 участници.

Важно е да се отбележи, че по всички основни въпроси имаше висока степен на съответствие между констатациите и данните, събрани при изготвянето на оценките, от една страна, и изразените при провеждането на консултациите становища, от друга. Това даде възможност на Комисията да извади значителен брой поуки за бъдещето на инициативата „Европейски столици на културата“.

Налице са широк консенсус, че инициативата „Европейски столици на културата“ е действие, постигнало изключителен успех, както и силна подкрепа за продължаването му след 2019 г. Става ясно, че както по своя обхват, така и по мащаба си то се е превърнало в една от най-амбициозните инициативи в областта на културата в Европа. То е станало и една от най-известните и престижни инициативи на Съюза и вероятно една от онези, които европейските граждани най-високо ценят.

Инициативата „Европейски столици на културата“ може да донесе на градовете многобройни ползи, ако бъде старателно планирана. „Европейски столици на културата“ е преди всичко и най-вече културно събитие, но то носи значителна полза в социален и икономически план, особено когато е част от дългосрочна стратегия за развитие с помощта на културата на града и околния регион. Трябва също да се отбележи, че независимо, че през дадена година само един град във всяка държава членка може да бъде домакин на събитието, съревнованието между градовете има значително въздействие за разработването на нови или по-ефикасни политики и стратегии, дори и в градовете, които не са спечелили званието.

Събитието „Европейски столици на културата“ обаче е и голямо предизвикателство. Провеждането на продължаваща цяла година програма за културни дейности изисква големи усилия и някои столици са постигнали по-големи успехи от други в използването на възможностите, които предоставя проявата проявата. Следователно в бъдеще основното предизвикателство ще бъде да се надгражда въз основа на силните страни на съществуващата схема, като същевременно се помага на всяка конкретна столица на културата изцяло да оползотвори потенциала на званието и да оптимизира културните, икономическите и социалните ползи.

Въз основа на резултатите от оценките и на консултацията с обществеността Комисията определи петте главни проблема, които срещат градовете при подготовката си за събитието:

- трудността, с която се сблъскват най-много градове, е отражението на политиката на национално и местно равнище върху бюджетите, които трябва да бъдат възможно най-стабилни в периода между подаването на кандидатурата и последните етапи, както и въздействието на политиките върху организацията на събитието. Политическата подкрепа е от основно значение, тъй като повечето средства са публични, а без тях градовете не могат да представят убедителна кандидатура, докато същевременно екипът, отговорен за реализацията, има нужда творческата му независимост да бъде зачитана, за да защити доверието в събитието;

- оценките също показаха, че в някои от досегашните столици на културата не е добре разбрано европейското измерение и че то би могло да бъде подчертано в по-голяма степен;
- някои градове не успяха да включат събитието в по-дългосрочна стратегия, вследствие на което имаха затруднения да гарантират запазването на свързаните с него постижения;
- все още не са налице създадени от самите градове механизми за оценка на резултатите, поради което липсват непосредствени данни за въздействието на събитието. Горепосоченото затруднява сравнението между столиците на културата и отслабва обмена на опит;
- на последно място много държави членки вече са били домакини на събитието по няколко пъти, а някои от тях имат много ограничен кръг надеждни кандидатури за събитие от толкова голям мащаб, каквото е инициативата „Европейски столици на културата“. Поемането на домакинството може да има силно отрицателно въздействие върху град с ограничени възможности, а избирането на слаба столица на културата носи в дългосрочен план риска от накръняване на престижа и значимостта на инициативата „Европейски столици на културата“.

Въз основа на горепосоченото бяха проучени три възможности за бъдещето на инициативата „Европейски столици на културата“ след 2019 г.:

- 1) продължаване на действието с правно основание, идентично на настоящото решение, към което е приложен само нов хронологичен списък на държавите членки;
- 2) преустановяване на действието;
- 3) продължаване на действието с ново правно основание, с което се решават проблемите, които са налице при настоящото решение. За третата възможност бяха проучени две подвъзможности:
 - 3а) в приложение се посочва нов хронологичен списък на държавите членки;
 - 3б) званието се предоставя въз основа на открито съревнование.

За всяка възможност са разгледани културните, икономическите и социалните въздействия, както и отражението върху околната среда. Възможностите бяха подложени на оценка и подредени с оглед на ефективността им за постигане на целите на инициативата „Европейски столици на културата“, според тяхната ефикасност, разходите за тях и административната им тежест, тяхната съгласуваност с по-широки политически цели на Съюза, полезните им взаимодействия и степента на допълване с други цели на Съюза, както и според тяхната изпълнимост.

Възможността, получила най-много положителни общи оценки, е възможност 3а, а именно — ново правно основание с хронологичен списък на държавите членки. Тази възможност получи по-висока оценка от всички останали и бе определена за предпочитана възможност.

Основните резултати от оценките и консултацията с обществеността, както и последователните етапи при извършване на сравнението на възможностите са обобщени в документа на службите на Комисията, придружаващ настоящото предложение.

3. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

Правното основание на инициатива „Европейски столици на културата“ е член 167 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Този член дава на ЕС мандата да „допринесе за разцвета на културите на държавите членки, като зачита тяхното национално и регионално многообразие и същевременно извежда на преден план общото културно наследство“. Действията на Европейския съюз са насочени също и към „насърчаване на сътрудничеството между държавите членки“ в областта на културата и „ако е необходимо“, към „подкрепа и допълване на техните действия“.

В съответствие с член 291 от Договора за функционирането на Европейския съюз, по силата на новото решение официалното определяне на европейските столици на културата, с което се придава официален характер на препоръките на Европейската група от независими експерти, следва да се извършва от Комисията.

Предложението е съобразено с принципите на субсидиарност и пропорционалност. Инициативата „Европейски столици на културата“ се изпълнява основно на местно и национално равнище. Оценките и консултацията с обществеността показва обаче, че Съюзът трябва да играе основна роля при координацията между държавите членки и при осигуряването на прилагането на общи ясни и прозрачни критерии, а също и по отношение на процедурите на подбор и мониторинг на инициативата „Европейски столици на културата“. Съюзът ще подкрепя и подготовката на избраните градове с помощта на препоръки на Европейската група от експерти, обмена на най-добри практики между градовете и финансовото участие под формата на наградата „Мелина Меркури“.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Както и при Решение № 1622/2006/ЕО, предложението на Комисията няма пряко отражение върху бюджета.

Обхванатият от предложението период ще съвпадне с няколко многогодишни финансови рамки. За финансовата рамка за периода 2014—2020 г. финансовите аспекти във връзка с инициативата „Европейски столици на културата“, в това число наградата „Мелина Меркури“, разходите на Европейската група от експерти, популяризирането на действието на европейско равнище, необходимите човешки ресурси в Комисията за подкрепа на действието, ще бъдат разглеждани в рамките на програмата „Творческа Европа“.

За периода след 2020 г. правните и финансовите аспекти на инициативата „Европейски столици на културата“ ще бъдат пряко свързани с разпоредбите, включени в бъдещите многогодишни финансови рамки и поради това ще бъдат разглеждани в рамките на съответните програми на Съюза за подкрепа на културата.

5. РЕЗЮМЕ НА РЕШЕНИЕТО

Въз основа на резултатите от оценките и на консултацията с обществеността, в предложението за „Европейски столици на културата“ за времето след 2019 г. се запазват основните характеристики и общата структура на съществуващата схема:

- Званието ще продължи да се присъжда въз основа на хронологичен списък на държавите членки. Подобна ротационна система се е доказала като единствената система, която гарантира на всяка държава членка равен шанс да бъде домакин на инициативата „Европейски столици на културата“, географски баланс по отношение на местоположението на европейските столици на културата, а с това — възможността Съюзът да подчертава разнообразието на европейските култури, а гражданите в цяла Европа да присъстват на събитието близо до домовете си.
- Званието „Европейска столица на културата“ ще продължи да бъде присъждано на градовете. Градовете ще имат все така възможността да включват околните региони в инициативата с цел да достигнат до по-широка публика и да увеличат въздействието на проявата, но опитът показва, че основен фактор за постигане на успех е ясната водеща позиция на само един град.
- Присъждането на званието ще продължи да се прави въз основа на културната програма, създадена конкретно за годината на изпълнение на инициативата с цел да се насърчи силно европейско измерение.
- Двустепенният процес на подбор, извършван от Европейската група от независими експерти, се е доказал като справедлив и прозрачен, и ще бъде запазен. По-специално той позволи на градовете да подобрят заявленията си за участие между етапа на първоначалния подбор и този на окончателния подбор въз основа на експертните съвети, давани от групата.
- Званието ще продължи да се присъжда за цяла година с цел да се запази специфичният и амбициозен характер на инициативата.

Същевременно се предлагат и редица подобрения с цел да се работи за разрешаване на проблемите, срещани в рамките на настоящото решение, и да се подпомогнат градовете да използват в максимална степен участието си в инициативата. Главните промени, въведени с новото правно основание, са следните:

- Критериите бяха направени по-ясни, за да се дадат повече указания на кандидатстващите градове, и по-измерими, за да се помогне на групата експерти при подбора и наблюдението на градовете. Специално внимание бе обърнато на оптимизирането на потенциалните последици от инициативата за стимулиране на дългосрочни местни стратегии за развитие, в чиято основа е залегнала културата, с цел да се гарантира способността на градовете кандидати реално да бъдат домакини на проявата, да се стимулира европейското измерение и популярността на програмите в областта на културата, да се осигури високо качество на културното и творческото съдържание, да се насърчи широкото участие на местното население и да направи опит да се осигури стабилност на бюджетите и независимост на творческите екипи.

- Условието за присъждане на наградата „Мелина Меркури“ бяха направени по-строги. Освен това, наградата няма да се изплаща три месеца преди началото на годината на проявата, а в средата на самата година с цел да бъде сигурно, че градовете спазват ангажиментите си, а именно по отношение на финансирането, планирането и популяризирането на ценностите на Съюза.
- Изрично се посочва, че Европейската група от експерти не е длъжна да даде положителна препоръка, ако никоя от кандидатурите не съответства на критериите.
- Мерките за подпомагане, с които се подкрепят градовете в процеса на подготвителния период след спечелването на домакинството, бяха засилени с цел осигуряване на допълнителна подкрепа и указания на градовете. Бе въведено допълнително заседание за наблюдение; посещенията на градовете от членове на групата експерти ще бъдат по-системни, а обмяната на най-добри практики между предишни, настоящи и бъдещи столици, както и между градове кандидати ще бъде засилена.
- Бяха въведени нови задължения за оценка за самите градове с цел да се получат по-пълни данни за въздействието на проявата и да се осигурят съпоставими данни.
- На последно място, предлага се след 2019 г., действието отново да стане достъпно за държави кандидатки и потенциални кандидатки, както това бе до 2010 г. По-конкретно опитът по отношение на Сибиу през 2007 г. и Истанбул през 2010 г. показва, че това може да бъде от полза както за съответните страни, така и за Съюза.

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**за установяване на действие на Съюза в подкрепа на инициативата „Европейски
столици на културата“ за периода 2020—2033 г.**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 167, параграф 5, първо тире от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите¹,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) Договорът за функционирането на Европейския съюз (наричан по-нататък „ДФЕС“) има за цел постигането на все по-тесен съюз между народите на Европа и поставя на Съюза задачата, наред с другото, да допринася за разцвета на културите на държавите членки, като зачита тяхното национално и регионално многообразие и същевременно подчертава общото културно наследство. Във връзка с това при необходимост Съюзът подкрепя и допълва действията на държавите членки за по-добро опознаване и разпространение на културата и историята на европейските народи.
- (2) В Съобщението на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно Европейска програма за култура в глобализиращия се свят², което бе подкрепено от Съвета с Резолюция от 16 ноември 2007 г. относно Европейска програма за култура³, се определят целите за бъдещите дейности на Съюза в областта на културата. Те следва да популяризират културното многообразие и межкултурния диалог както и развитието на културата като катализатор на творческото начало в рамките на стратегията за растеж и работни места и като важен елемент от международните отношения на Съюза.

¹ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

² COM(2007)242 окончателен.

³ ОВ С 287, 29.11.2007 г., стр. 1.

- (3) С Решение № 1622/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 2006 г. се установяват действия на Общността „Европейска столица на културата“ за годините 2007—2019⁴.
- (4) Оценките на европейските столици на културата, както и консултациите с обществеността за бъдещето на действието след 2019 г. показват, че проявата постепенно се е превърнала в една от най-амбициозните и най-високо ценени културни инициативи в Европа.
- (5) Освен първоначалните цели на инициативата „Европейски столици на културата“ — изтъкването на разнообразието на европейските култури и общите им черти, както и насърчаването на по-голямо взаимно разбирателство между европейските граждани — градовете, които са били носители на званието, постепенно са открили допълнителни ползи от него, а именно използване на домакинството за стимулиране на развитието си в по-общ план.
- (6) Посочените цели съответстват напълно на целите на програмата „Творческа Европа“⁵, с която се цели насърчаване на европейското културно и езиково многообразие и засилване на конкурентоспособността на културата и творчеството с оглед на подпомагането на интелигентния, устойчив и приобщаващ растеж.
- (7) Оценките и консултацията с обществеността показаха, че инициативата „Европейски столици на културата“ има множество потенциални ползи, ако проявите бъдат старателно планирани. Те са преди всичко и най-вече културно събитие, но могат да имат значителна полза в социален и икономически план, особено когато са част от дългосрочна стратегия за развитие на града, в чиято основа е залегнала културата.
- (8) Събитието „Европейски столици на културата“ обаче е и голямо предизвикателство. Провеждането на продължаваща цяла година програма за културни дейности изисква големи усилия и някои столици са постигнали по-големи успехи от други в използването на потенциала на званието „столица на културата“. Поради това действието следва да бъде подпомогнато с цел да могат градовете да извлекат максимална полза от званието.
- (9) Званието „Европейска столица на културата“ следва все така да се присъжда на градове, но с цел да се достигне до по-широка публика и да се увеличи въздействието, градовете следва да имат възможността да включват разположени в съседство региони.
- (10) Присъждането на званието „Европейска столица на културата“ ще се извършва и занапред въз основа на създадена специално за годината на провеждане на „Европейска столица на културата“ културна програма, която трябва да притежава силно изразено европейско измерение, като програмата трябва да бъде част от дългосрочна стратегия.

⁴ ОВ L 304, 3.11.2006 г., стр. 1.

⁵ COM(2011)785 окончателен.

- (11) Двустепенният процес на подбор, извършван съгласно хронологичен списък на държавите членки от европейска група независими експерти е доказано справедлив и прозрачен процес. Той позволи на градовете да подобрят заявленията си за участие между етапа на предварителния подбор и този на окончателния подбор въз основа на експертните съвети, дадени от групата, и осигури справедливо разпределение на избраните столици на културата сред всички държави членки.
- (12) Критериите за подбор следва да бъдат направени по-ясни, за да се дадат повече указания на кандидатстващите градове, и по-измерими, за се помогне на групата експерти при подбора и наблюдението на градовете. По-специално те следва да благоприятстват трайните резултати, като званието се присъжда на градове, които са разработили дългосрочна стратегия за културната политика.
- (13) Подготвителната фаза между определянето на града и годината на събитието е от изключителна важност за успеха на проявата „Европейска столица на културата“. Сред заинтересованите страни е налице широк консенсус, че мерките за подпомагане, въведени с Решение № 1622/2006, са били изключително полезни за градовете. Посочените мерки следва да бъдат допълнително развити, по-специално чрез по-чести заседания за мониторинг и посещения на градовете от членове на групата експерти, както и чрез още по-интензивна обмяна на опит между предишни, настоящи и бъдещи столици на културата и между градовете кандидати.
- (14) Наградата „Мелина Меркури“ е придобила силно символично значение, далеч по-важно от реалната сума, която може да бъде отпусната от Комисията. За да се гарантира обаче, че определените градове изпълняват ангажиментите си, условията за изплащане на наградата следва да се направят по-стриктни и ясни.
- (15) Важно е в своите информационни материали градовете ясно да посочват, че „Европейски столици на културата“ е инициатива на Съюза.
- (16) Оценките на Комисията за резултатите, постигнати от досегашните европейски столици на културата, не могат да осигурят непосредствени данни за въздействието на инициативата и се основават на данни, събрани на местно равнище. Във връзка с това, най-активни в оценката следва да бъдат самите градове, които трябва да създадат ефикасни механизми за извършването ѝ.
- (17) Опитът по отношение на Сибиу през 2007 г. и Истанбул през 2010 г. показва, наред с другото, че участието на страни кандидатки може да подпомогне тяхното сближаване със Съюза чрез изтъкване на общите аспекти на европейската култура. Поради това след 2019 г. в инициативата „Европейски столици на културата“ следва отново да могат да участват страни кандидатки и потенциални кандидатки.
- (18) За да се гарантират еднакви условия за прилагането на настоящото решение и по-специално, на разпоредбите по отношение на определянето на европейските столици на културата, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия.
- (19) Решение 1622/2006/ЕО следва да се отмени и да се замени с настоящото решение. Неговите разпоредби обаче следва да продължат да се прилагат за

всички европейски столици на културата до 2019 г., които вече са определени или за които процедурата по определяне още не е приключила.

- (20) Доколкото целта на настоящото решение не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки поради необходимостта, по-специално, от нови общи, ясни и прозрачни критерии и процедури за подбора и мониторинга на европейските столици на културата, както и от по-добра координация между държавите членки, и следователно може да бъде по-добре постигната на равнището на Съюза, той може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. Съгласно принципа на пропорционалност, определен в този член, обхватът на настоящото решение не надхвърля необходимото за постигането на тези цели,

ПРИЕХА НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Предмет

С настоящото решение се установява действие на Съюза в подкрепа на инициативата „Европейски столици на културата“ за периода 2020—2033 г.

Член 2

Цели

1. Общите цели на действието са следните:
 - а) да запази и насърчи многообразието на европейските култури и да изтъкне общите им черти;
 - б) да стимулира приноса на културата в дългосрочното развитие на градовете.
2. Специфичните цели на действието са следните:
 - а) да се увеличи обхватът, разнообразието и европейското измерение на предлаганите културни прояви в градовете, в това число и чрез транснационално сътрудничество;
 - б) да се разшири достъпът до култура и да се улесни участието в културни дейности;
 - в) да се увеличат капацитетът на културния сектор и връзките му с други сектори;
 - д) да се подобри международният образ на градовете с помощта на културата.

Член 3

Достъп до действието

1. Градовете в държавите членки могат да бъдат избирани за европейска столица на културата за една година в реда, установен в приложението.

Определянето важи най-много за един град във всяка от държавите членки, вписани в списък в приложението.

2. Когато дадена държава се присъединява към Съюза след приемането на настоящото решение, списъкът, посочен в приложението, се актуализира съответно. Следователно градовете в тази държава могат да бъдат избирани за европейски столици на културата за една година според правилата и процедурите, които са установени за другите държави членки.

Все пак, тъй като съревнованието за получаване на званието стартира шест години преди началото на годината на проявата, за да се даде на градовете достатъчно време за подготовка, след като те бъдат определени за столица на културата, списъкът не трябва да се актуализира, когато става дума за страни, които се присъединяват към Съюза след 31 декември 2026 г.

Когато град от присъединяваща се страна вече е бил определен за европейска столица на културата в периода 2020—2033 г. по силата на разпоредби и процедури за страни кандидатки или потенциални кандидатки, както е определено в параграф 3, списъкът не се актуализира.

3. Градове от страни кандидатки или потенциални кандидатки също имат възможността да кандидатстват за званието „Европейска столица на културата“ в рамките на открито съревнование, провеждано на всеки три години успоредно със съревнованията в двете държави членки в съответствие с графика, представен в приложението.

Специфичните разпоредби за градовете в страни кандидатки или потенциални кандидатки са определени в член 10.

Член 4

Заявления

1. Само градове имат право да участват в конкурса за „Европейска столица на културата“. Кандидатстващите градове могат да включват разположени в съседство региони. Заявленията обаче следва да бъдат подавани от името на града, който има водеща роля, и в случай на избор на този град званието се присъжда на града.
2. Комисията изготвя общ формуляр за кандидатстване въз основа на посочените в член 5 критерии за подбор, който ще се използва от всички градове кандидати.

3. Всяко заявление се подава въз основа на наличието на културна програма със силно европейско измерение. Програмата обхваща една година и е създадена конкретно с оглед на званието „Европейска столица на културата“ в съответствие с критериите в член 5. Тя трябва обаче да е включена в дългосрочна стратегия за културно развитие в града.

Член 5

Критерии

Критериите за оценка на заявленията са разделени на шест категории: „дългосрочна стратегия“, „способност за изпълнение“, „културно и творческо съдържание“, „европейско измерение“, „обхват“ и „управление“:

1. По отношение на категорията „дългосрочна стратегия“ се оценяват следните фактори:
 - а) стратегията за културно развитие на града, която се изпълнява към момента на подаване на заявлението, в това число планове за управление на културата, както и устойчивите културни дейности след годината на проявата;
 - б) планове за укрепване на капацитета на сектора на културата;
 - в) планове за задълбочаване на дългосрочните връзки между сектора на културата и икономическите и социалните сектори в града;
 - г) очакваното дългосрочно културно, социално и икономическо въздействие, които участието в инициативата може да окаже върху града;
 - д) планове за мониторинг и оценка на въздействието, което ще има участието в инициативата за града;
2. По отношение на категорията „способност за изпълнение“ градовете кандидати следва да докажат, че:
 - а) заявлението се ползва от политическа подкрепа от различни партии;
 - б) градът има или ще има подходяща и жизнеспособна инфраструктура, позволяваща приемане на домакинството.
3. По отношение на категорията „културно и творческо съдържание“ се оценяват следните фактори:
 - а) ясно и последователно творческо виждане за културната програма за годината;
 - б) участието на местни творци и културни организации в разработването и изпълнението на културната програма;
 - в) обхватът и разнообразието на предложените дейности и общото им художествено качество;

- г) способността за съчетаване на местното културно наследство и традиционните художествени форми с нови, иновативни и експериментални форми на творческа изява.
4. По отношение на категорията „европейско измерение“ се оценяват следните фактори:
- а) обхватът и качеството на дейностите за насърчаване на културното многообразие в Европа;
 - б) обхватът и качеството на дейностите за подчертаване на общите черти на европейските култури, на културното и историческото наследство, както и на европейската интеграция;
 - в) обхватът и качеството на дейностите, в които участват европейски творци, сътрудничество с участници или градове в различни страни, транснационално сътрудничество;
 - г) стратегията за привличане на интереса на широка публика в Европа.
5. По отношение на показателя „обхват“ се оценяват следните фактори:
- а) участието на местното население и гражданското общество в подготовката на заявлението и изпълнението на инициативата „Европейска столица на културата“.
 - б) създаването на нови и устойчиви възможности за широк кръг граждани да присъстват или да участват в културните дейности, по-специално млади хора, маргинализирани лица и лица в неравностойно положение, включително такива от малцинствата. Когато е възможно, следва да се обръща специално внимание и на достъпността на проявите за хората с увреждания и за по-възрастните граждани;
 - в) общата стратегия за привличане на публика, и по-специално връзката с образованието и участието на училищата.
6. По отношение на категорията „управление“ се оценяват следните фактори:
- а) реалистичният характер на предложения бюджет. Бюджетът следва да обхваща подготвителната фаза, самата година на изпълнение на инициативата и предлагането на последващите дейности;
 - б) предвижданата структура за управление и изпълнителният орган за инициативата „Европейска столица на културата“;
 - в) процедурата за назначаване на художествен директор и обхватът на дейността му;
 - г) информационната стратегия, която трябва да бъде изчерпателна и ясно да посочва, че „Европейски столици на културата“ е инициатива на Съюза.

Европейска група

1. Създава се европейска група от независими експерти (наричана по-нататък „Европейска група“) за осъществяване на подбора и мониторинга.
2. Европейската група се състои от 10 членове. Те са граждани на Съюза. Членовете на групата са независими експерти със значителен опит и компетентност в културния сектор, в културното развитие на градовете или в организирането на събитието „Европейска столица на културата“. Те трябва да могат да посветят необходимия брой работни дни годишно на работата в Европейската група.

Комисията провежда предварителен подбор на потенциални членове на групата, като следва процедурата за покана за изразяване на интерес. След този етап всяка от институциите — Европейският парламент, Съветът и Комисията — избира по трима експерти от групата на предварително избраните членове и ги назначава в съответствие със своите процедури. Комитетът на регионите избира един експерт и го назначава в съответствие със своите процедури.

Всички институции и органи полагат усилия да осигурят максимално взаимно допълване на компетентностите на експертите, които назначават, както и да осигурят балансирано географско представителство на експертите.

Европейската група определя свой председател.

3. Членовете на Европейската група се назначават за срок от три години. Същевременно, по отношение на първия състав на Европейската група, който трябва да бъде определен по силата на настоящото решение, чрез дерогация Европейският парламент назначава своите трима експерти за срок от три години, Съветът — за срок от една година, Комисията — за срок от две години, а Комитетът на регионите — за срок от една година с цел да се даде възможност членовете на групата да бъдат замествани постепенно и по този начин да се избегне загубата на опит и компетентност, каквато би се получила, ако всички членове бъдат заменени едновременно.
4. Членовете на Европейската група декларират всеки настоящ или потенциален конфликт на интереси по отношение на конкретен кандидатстващ град. В случай на подобна декларация от страна на член на групата или ако такъв конфликт на интереси се установи, засегнатият член не участва в процедурата по подбор по отношение на съответната държава членка, или, ако е необходимо, в процедурата по подбор по отношение на страна кандидатка или потенциална кандидатка. Засегнатият член не се замества за конкретната процедура и подборът се извършва от останалите членове на Европейската група.
5. Всички доклади на Европейската група се публикуват на уебсайта на Комисията.

Член 7

Подаване на заявления в държавите членки

1. Всяка от държавите членки е отговорна за организирането на конкурса между своите градове в съответствие с графика в приложението.
2. Държавите членки публикуват покана за подаване на заявления за кандидатстване шест години преди началото на годината на проявата.

При всяка покана за подаване на заявления за кандидатстване, отправена към градовете кандидати за званието „Европейска столица на културата“, се използва общият формуляр, посочен в член 4, параграф 2.

Крайният срок за подаване на заявления за кандидатстване по всяка покана за кандидатстване трябва да бъде определен на 10 месеца след публикуването на поканата.

3. Съответната държава членка нотифицира Комисията за подадените заявления за кандидатстване.

Член 8

Предварителен подбор в държавите членки

1. Всяка засегната държава членка свиква Европейската група и представители на градовете кандидати на заседание за първоначален подбор пет години преди началото на годината на проявата.
2. Европейската група оценява заявленията в съответствие с критериите, установени в член 5. Тя приема списък на първоначално одобрените градове кандидати, които ще бъдат разглеждани по-късно, изготвя доклад за заявленията на всички градове, отправя препоръки към градовете, включени в списъка на първоначално одобрените градове кандидати.
3. Европейската група изпраща доклада си на заинтересованата държава членка и Комисията. На основание на доклада на Европейската група всяка заинтересована държава членка официално одобрява списъка на първоначално одобрените кандидати.

Член 9

Подбор в държавите членки

1. Градовете, включени в списъка на първоначално одобрените кандидати, попълват заявленията си в съответствие с критериите и препоръките, отправени от Европейската група в хода на заседанието за първоначален подбор, и ги предават на заинтересованата държава членка, която ги изпраща на Комисията.

2. Девет месеца след заседанието за първоначален подбор всяка от заинтересованите държави членки кани Европейската група на заседание за окончателен подбор, на което присъстват представители на градовете, определени при първоначалния подбор.
3. Европейската група оценява попълнените заявления.
4. Европейската група съставя доклад относно заявленията с препоръка за избор на един град от заинтересованата държава членка за европейска столица на културата. Ако обаче нито един от градовете кандидати не отговаря на критериите, Европейската група може да препоръча през конкретната година званието да не се бъде присъдено.

Докладът съдържа също и препоръки към препоръчания град по отношение на напредъка, който градът трябва да постигне до годината на провеждане на проявата.

Докладът се изпраща на заинтересованата държава членка и Комисията. Той се публикува на уебсайта на Комисията.

Член 10

Разпоредби по отношение на страните кандидатки и потенциални кандидатки

1. Комисията носи отговорност за организирането на конкурса между градовете от страните кандидатки и потенциални кандидатки.
2. Комисията публикува в *Официален вестник на Европейския съюз* покана за подаване на заявления за кандидатстване шест години преди началото на годината на проявата. Поканата се отнася за градовете във всички страни кандидатки и потенциални кандидатки, при условие, че към датата на публикуване на поканата тези страни участват в програмата „Творческа Европа“ или в следващите програми на Съюза в подкрепа на културата.

Въпреки това, от съображения за равенство с градовете в държавите членки, всеки град може да участва само в един конкурс за градове от страни кандидатки и потенциални кандидатки през периода 2020—2033 г., както и не може град, който в участвал в такъв конкурс, да участва в следващ конкурс в нова държава членка съгласно разпоредбите, установени в член 3, параграф 2, през същия период.

Освен това, също от съображения за равенство с държавите членки, всяка страна кандидатка или потенциална кандидатка може да бъде домакин на проявата само веднъж през периода 2020—2033 г. Поради това, градовете от страни, на които вече е било присъдено званието, не се допускат до участие в следващи конкурси през същия период.

3. Условиата, установени в член 4, и критериите по член 5 се прилагат за страните кандидатки и потенциални кандидатки

4. Първоначалният подбор на градовете се извършва от Европейската група пет години преди началото на годината на проявата единствено въз основа на формуляра за кандидатстване в писмена форма, посочен в член 4, параграф 2. Не се организират заседания с градовете кандидати.

Европейската група оценява заявленията в съответствие с критериите. Тя приема списък на първоначално одобрените градове кандидати, които ще бъдат разглеждани по-късно, изготвя доклад за заявленията на всички градове, отправя препоръки към градовете, включени в списъка на първоначално одобрените градове кандидати. Докладът се изпраща на Комисията и се публикува на уебсайта на Комисията.

5. Градовете, включени в списъка на първоначално одобрените кандидати, попълват заявленията си в съответствие с критериите и препоръките, отправени при първоначалния подбор, и ги предават на Комисията.

Девет месеца след заседанието за първоначален подбор Комисията свиква Европейската група в Брюксел на заседание за окончателен подбор, на което присъстват представители на градовете, определени при първоначалния подбор.

Европейската група оценява попълнените заявления.

Тя съставя доклад за заявленията на първоначално одобрените градове кандидати заедно с препоръка за избирането на най-много един град от страна кандидатка или потенциална кандидатка за европейска столица на културата. Ако обаче нито един от градовете кандидати не отговаря на критериите, Европейската група може да препоръча през конкретната година званието да не се присъжда.

Докладът съдържа също и препоръки към препоръчания град по отношение на напредъка и мерките, които трябва да се предприемат до годината на провеждане на проявата.

Докладът се изпраща на Комисията и се публикува на уебсайта на Комисията.

Член 11

Определяне

Чрез актове за изпълнение Комисията официално определя европейските столици на културата, като надлежно взема предвид препоръките на Европейската група. Комисията уведомява за своето решение Европейския парламент, Съвета и Комитета на регионите.

Член 12

Сътрудничество между определените градове

1. След като бъдат определени, европейските столици на културата за дадената година се стремят да създадат връзки между своите културни програми.
2. Сътрудничеството се оценява в рамките на процедурата за мониторинг, установена в член 13.

Член 13

Мониторинг

1. Европейската група подлага на мониторинг подготовката на европейските столици на културата, оказва им помощ и им предлага указания от момента на определянето им до началото на годината на проявата.
2. За тази цел Комисията свиква Европейската група и представители на заинтересованите градове на три заседания: първото се провежда три години преди началото на годината на проявата; второто се провежда осемнадесет месеца преди началото на годината на проявата, а третото — два месеца преди началото на годината на проявата. Заинтересованата държава или държава членка може да номинира наблюдател на тези заседания.

Градовете изпращат на Комисията доклади за напредъка шест седмици преди всяко заседание.

На заседанията Европейската група извършва преглед на подготовката и дава съвети с цел да помогне на градовете да разработят висококачествена програма и ефикасна стратегия. Европейската група обръща специално внимание на препоръките, направени в доклада за подбор и в предхождащите го доклади за мониторинга.

3. След всяко заседание Европейската група подготвя доклад за хода на подготовката за събитието и за стъпките, които трябва да бъдат предприети.

Докладите за мониторинга се изпращат на Комисията и заинтересованите градове, държави членки или държави. Те се публикуват и на уебсайта на Комисията.

4. Освен заседанията за мониторинг, при необходимост Комисията може да организира посещения на членове на Европейската група в определените градове.

Член 14

Награда

1. Обхванатия от настоящото решение период ще съвпадне с няколко многогодишни финансови рамки. За всяка от тях Комисията ще разгледа възможността да присъди на определените градове парична награда в памет на Мелина Меркури. Правните и финансовите аспекти на наградата се разглеждат в рамките на съответните програми на Съюза за подкрепа на културата.

2. Ако условията, посочени в параграф 1, са изпълнени и наградата „Мелина Меркури“ е присъдена на определения град, наградата се изплаща не по-късно от месец от края на юни на годината на проявата, при условие че градът спазва ангажиментите, които е поел на етапа на подаването на заявление, и ако се е съобразил с всички препоръки, направени от Европейската група в докладите за подбор и за мониторинг.

Поетите на етапа на подаване на заявление ангажименти се смятат за изпълнени от определения град, ако между етапа на подаване на заявления и годината на проявата в програмата и в стратегията не са правени съществени промени, по-специално:

- а) бюджетът е останал стабилен между определянето на града и началото на годината на проявата;
- б) зачитана е независимостта на творческия екип;
- в) европейското измерение е останало достатъчно силно в окончателната версия на културната програма;
- г) в информационната стратегия и материали, използвани от града, ясно се посочва, че „Европейски столици на културата“ е инициатива на Съюза;
- д) налице са планове за мониторинг и оценка на въздействието върху града от участието му в инициативата.

Член 15

Практически мерки

Комисията по-специално:

- а) осигурява цялостната съгласуваност на действието;
- б) осигурява координацията между държавите членки и Европейската група;
- в) с оглед на целите и критериите и в тясно сътрудничество с Европейската група изготвя указания в подкрепа на процедурите по подбор и мониторинг;
- г) подпомага дейността на Европейската група;
- д) публикува всяка важна информация и спомага за популяризирането на действието на европейско равнище;
- е) насърчава обмена на опит и най-добри практики между предишните, настоящите и бъдещите столици на културата, както и между градовете кандидати.

Член 16

Оценка

1. Оценката на резултатите, постигнати от всяка европейска столица на културата, е отговорност на съответния град.

Комисията установява общи указания и показатели за градовете въз основа на целите и критериите на действието с цел да гарантира последователен подход на процедурата за оценка.

Градовете изпращат своите доклади за оценка на Комисията най-късно до 31 октомври на годината след годината на проявата. Комисията публикува докладите.

2. Освен оценките на градовете, Комисията осигурява редовното изготвяне на външна и независима оценка на резултатите, постигнати от европейските столици на културата. Оценките на Комисията са насочени към поставянето на всички предишни столици на културата в европейски контекст, който дава възможност да се правят сравнения и да се извличат полезни поуки за бъдещите столици на културата, както и за всички европейски градове.

С външните независими оценки се прави и цялостна оценка на европейските столици на културата, в това число и на ефективността на стратегиите, които са използвани при реализирането на действието, неговото въздействие и начините на подобряването му.

Комисията представя на Европейския парламент, Съвета и Комитета на регионите:

- а) първи междинен доклад за оценка — не по-късно от 31 декември 2024 г.;
- б) втори междинен доклад за оценка — не по-късно от 31 декември 2029 г.;
- в) последващ доклад за оценка — не по-късно от 31 декември 2034 г.

Член 17

Отмяна и преходни разпоредби

Решение № 1622/2006/ЕО се отменя. Посоченото решение обаче ще продължи да се прилага по отношение на градовете, които са избрани или които са в процес на избиране за европейски столици на културата за периода 2012—2019 г.

Член 18

Настоящото решение влиза в сила в деня след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател

ПРИЛОЖЕНИЕ

Ред за получаване на правото за номиниране на „Европейска столица на културата“

2020 г.	Хърватия ⁶	Ирландия	Страни кандидатки или потенциални кандидатки
2021 г.	Румъния	Гърция	... ⁷
2022 г.	Литва	Люксембург	
2023 г.	Унгария	Обединено кралство	Страни кандидатки или потенциални кандидатки
2024 г.	Естония	Австрия	
2025 г.	Словения	Германия	
2026 г.	Словакия	Финландия	Страни кандидатки или потенциални кандидатки
2027 г.	Латвия	Португалия	
2028 г.	Чешка република	Франция	
2029 г.	Полша	Швеция	Страни кандидатки или потенциални кандидатки
2030 г.	Кипър	Белгия	
2031 г.	Малта	Испания	
2032 г.	България	Дания	Страни кандидатки или потенциални кандидатки
2033	Нидерландия	Италия	

⁶

При присъединяване през 2013 г.

⁷

Когато дадена държава се присъединява към Съюза след приемането на настоящото решение, третата колона от списъка, посочен в приложението, се актуализира съответно. Редът на присъединяването им следва да бъде спазван. Между датата на присъединяване и началото на годината на проявата се предвижда период от най-малко шест години, за да се осигури достатъчно време за процедурите на подбор и мониторинг. Максималният брой на европейски столици на културата за дадена година не надвишава три. Ако в един и същ момент се присъединят две или повече държави и съответните страни не постигнат съгласие по реда на участие, Съветът организира теглене на жребий.

